

Quid quintus
liber et sextus
pertractant.

Septimi libri
argumentum.

Cerebri fun-
ctionis et par-
tium brevis e-
numeratio.

INSTRVMENTA nutritioni famulantia duobus
proximè præcedentibus libris utcunq; aggressus sum.
Prior namq; cibi potitionisq; organa (in quorum præ-
pno uiscere concupiscibilem animam residere diximus)
& dein propter loci uiciniam, partiumq; cōnexum
membra generationi dedicata enarrauit. Posterior
autem eas partes recensuit, quibus aëreæ substantiæ
reficiendæ, ac innati caloris augendi recreandiq; mu-
nus concreditur: in quorum primario uiscere uim ira-
scibilis animæ instam esse innuimus, inibi Stoicorum
& Peripateticorum suffragijs haud adeo acquiescen-
tes, ut & animæ principatum in corde collocari testa-
remur, neruosq; ab illo originem ducere donaremus.
Quapropter quum sensus motusq; arbitrarij, & prin-
cipis animæ (cuius beneficio imaginamur, ratiocinamur, memoramus) fomes adhuc comme-
moranda super sit, præfens liber illi opportunè consecrabitur, cerebrum ipsiusq; partes uniuersas
una cum sensuum organis pertractaturus. Quemadmodum itaq; cordis substantiæ, uitalis
animæ uis, ac propria iccoris carni, naturalis animæ facultas induntur, in super ut iecur crassio-
rem sanguinem, ac qui perquam caliginosus est, naturalem spiritum, & cor item rursus san-
guinem impetu per corpus ruentem unā cum uitali spiritu efficiunt, & perinde atq; hæc ui-
cera per dedicatos sibi canales omnibus corporis partibus suas materias deriuant, ita quoq; ce-
rebrum aptam ipsius muneri obtinens materiā, in proprijs sedibus, ac illius functioni appositæ
subministrantibus instrumētis, animale spiritum longè clarissimū tenuissimūq; parat, quo
ad diuinas principis animæ operationes partim utitur, partim autem ad sensuum motusq; in-
strumenta per neruos tanquam per funiculos continuo distribuit, ea nunquam spiritu, qui
præcipuus eorum instrumentorū functionis autor censetur, destituens, non minus sanè quam
iecur & cor nullas corporis partes suis quas illis impertiunt materijs (tantisper dum ualet ho-
mo) indigas relinquunt, etiam si non semper cum qualitate tum copia eadem diffundant. Ner-
ui igitur (quorum originē à cerebro pendere in quarto libro indicauimus) id cerebro præstant,
quod magna arteria cordi, & caua iecori, ut qui paratum à cerebro spiritum illis quibus hunc
mandari oportuit instrumentis deducant, diligentesq; cerebri satellites & nuncij censeantur. Cæ-
terum animali spiritui materiā suppetit uitalis spiritus, in arterijs numerosa serie ambas cerebri
membranas accedentibus abundans, & dein aër quem uerfus cerebrum tum per foraminula
priuatim olfactus organi occasione in octauo caluariæ osse exculpta, tum comprimis per ea
caluariæ foramina quæ palatum spectant, inter spirandum attrahi multo antè diximus. Ac aër
quidem, qui dum inspiramus per angustissimos flexuososq; & tortuosos ductus inter duram
cerebri membranā ac tenuem attrahitur, atq; ob difficilem transitum extenuatur, cerebroq;
aptissimus redditur, undecunq; ubi aditum reperit, in cerebri dextrum & sinistrum, & horū
medium uentriculos sese insinuat. Vitalis autem spiritus & si copiosissimus in omnibus tenuis
duræq; membranæ uasis ductibus ue habeatur, attamen in dextrum & sinistrum cerebri uen-
triculos plurimus à præcipuis arteriarum ramis fertur, quas superius obliquo longoq; ductu
contra Galeni placitum caluariam perforare, atq; ad glandis cerebri pituitam excipientis late-
ra porrigi reuimus. Ab his namq; arterijs, quas reticularē plexum Galenus efformare docuit,
non minimæ soboles tenuis membranæ processibus suffultæ, per humillimas dextri sinistriq;
uentriculi sedes ingrediuntur, tandem secundum totum uentriculorum progressum in illorum
amplitudinem incedentes. Verum præter has arterias, & quarto quem ego ita nuncupauī du-
ræ membranæ sinu uas quoddā sub eo corpore quod testudinis cameræ ue instar arcus extructe
imaginē refert, ac nobis cameratū appellatur, in anteriora cerebri per cōmunem dextri sinistriq;
uentriculi cavitatem, seu potius tertium cerebri uentriculum contēdit. Hoc uas tandē in duos
ramos bipartitum, uno ad dextrum, altero ad sinistrum uentriculum diffunditur, & eius loci ar-
terijs commixtū, rete efformat, quod ab extimi foetus inuolucris imagine nomē inuenit. Ab aë-
re itaque in cerebrum ingresso, ac uitali illo spiritu ob frequentes sanè anfractus ad cerebri usus
magis magisque adaptato, in cerebri dextro sinistroq; uentriculis, & ipsorum mutua concauitate
tertio ue

In lib. de Ve-
narum & Ar-
teriarū sectio
ne.

tertio ue uentriculo animalis spiritus à cerebri uirtute elaboratur, quam ab opportuno elemen-
torum ad iustitiam cerebri substantiæ temperamento, pendere credimus. Porro huius spiritus
animalis portio tertio cerebri uentriculo per oblongū meatum inter ea corpora cerebri quæ
clunibus & testibus assimilabuntur porrectum, in cerebelli uentriculum fertur, quem partim
cerebelli sinus, partim dorsalis medullæ cavitās efformant. Ab hoc uentriculo in dorsalem
medullam, atq; ita in neruos ab illa propagatos, animalis spiritus non mediocri portio digerit-
tur. A reliquis autem cerebri uentriculis, spiritum in neruos ab illis proximè principiū ducen-
tes, ac sic in sensuum motusq; arbitrarij organa dispensari arbitramur, non admodum anxie di-
sceptantes, num spiritus ille tenuissimus per aliquos neruorum meatus (ut uitalis per arterias)
an secundum nerui corporis latera luminis modò ad columnam, dirigatur: an uerò neruorum
duntaxat continuitate cerebri uis ad partes pertingat. Atq; hæcenus sanè cerebri functiones in
uiuorum animalū sectionibus admodū probabiliter & uerè quodammodo possum assequi.
Sed quū in imaginatione, ratiocinatione, cogitatione, memoria (aut quomodo cunq; aliter,
nescio quorum dogmatibus acquiescens, principis animæ uires subdividere, aut enumerare
uelis) cerebrum suo fungatur munere, haudquaquē ex sententiā apprehendo, & si fortè accurato
indefessoq; cerebri partium intuitu, ac deinceps ex reliquarum partium corporis, quarum usus
uel leuiter in dissectione exercitatum haud latet, speculatione, qua similitudo indagaretur, uel
probabile quid in disceptari possem, id sanè citra sanctissimæ fidei labem neuiquam conficeretur.
Quis enim, Deum immortalē, huius ætatis philosophorū, addam & theologorum uulgus nō
admirabitur, qui tam ridiculè diuinæ ac summæ admirabili hominis cerebri machinæ detrahen-
tes, ex ipsorū somnijs in humanæ fabricæ cōditorem impijsimis, nō secus quā si Promethei
essent, nescio quam cerebri struem nugacissimè ementiuntur, eam quam incredibili prouidentia
atque adeo eis quos corpori præstare debuit uisibus affabrè immensus rerum Opifex effinxit,
procul ab oculis arcetes, suamq; tot inartificiosis abundantem monstris præponentes, & pa-
rum (pro pudor) solliciti in quantam impietatem teneros quos instituunt animos temporis
successu rapiunt, tunc uidelicet, quum illi præceptorum sectis non amplius addicti, & Naturæ
operum discendi cognoscendiq; studio flagrant, proprijs manibus in homine cæterisq; ani-
malibus, quæ ipsis fuere tradita, rimari, altiusq; expendere aggrediuntur. Nondū enim memo-
riæ excidit, me quum in Castrensi pædagogio Louanienis gymnasijs facillè præcipuo ac lauda-
tissimo, philosophiæ operam nauarem, in commentarijs quos præceptor noster professione
theologus, ob idq; ad pias opiniones cum philosophorū miscendas inter reliquos eius Acade-
miæ moderatores paratissimus, in Aristotelis libros de Anima prælegebat, scripsisse, cerebrum
tribus donari uentriculis, atq; horum primum anteriorem, secundum medium, & tertium po-
steriorem esse, eosq; à situ ad hunc modum nomen obtinere, & à functione etiam aliter appel-
lari. Si quidem primus seu anterior, qui frontem respicere dicebatur, sensus cōmunis uentri-
cus nuncupatus est, quod ab hoc quinq; sensuum nerui suis instrumētis deferri, & dein horum
neruorum beneficio odores, colores, sapores, sonos, & tactiles qualitates in hunc uentriculum
deduci, illi homines arbitrantur. Ac proinde præcipuus primi uentriculi usus censebatur, ut
obiecta quinq; sensuum, quorum genus sensum communem uulgo uocamus, reciperet: atq;
illa ad secundum uentriculum, qui meatu quodam primo neciebatur, transmitteret, quò secun-
dus de eo obiecto imaginari, ratiocinari & cogitare possit, quippe uentriculo illi cogitatio seu
ratio tribuebatur. Tertius autē uentriculus memoriæ erat sacer, in quem secundus omnia quæ
ex obiectis illis, de quibus abūde ratiocinatus esset, mādari uoluit, cōmodè deponere. Atq; ter-
tius uentriculus hæc prout humidior siccior ue erat, aut ocyus aut tardius sibi, uelut in ceram
aut lapidem duriorem insculpebat. Dein pro sculpturæ leuitate uel difficultate præsentem uen-
triculum quæ ipsi mādatur, aut breuiori, aut longiori temporis intervallo asseruare, commen-
taria illa docent. Neque profecto tertius iste uentriculus hæc sibi suoq; nomine, aut retinet, aut
insculpit, sed secundi uentriculi gratia, nimirū ut quoties hic de aliquo memoriæ sinui concre-
dito, ratiocinari instituit, ille ocyus hoc quicquid est in secundum uentriculū deleget, ac uelut
in rationis officinā uersandū exporrigat. Cæterum ut singula quæ ita nos edocebamur, aptius
assequeremur, tabula quædā ostendebatur nescio à qua philosophiæ Margarita deprompta,
dictosq; iam uentriculos oculis subiiciens, quam nos discipuli prout scholasticæ picturæ quisq;
erat studiosior, suis commentarijs expressius appingebamus. Neq; hac figura tres duntaxat
uentriculos complecti nobis persuadebatur, uerū ipsam quoq; omnes simul capitis partes,
nedum cerebri, ostendere arbitrabamur. Atq; hæc Opificis nostri solertiā in corporis humani
fabrica nunq; insipientiū sunt figmenta: qui quā in cerebri cōstructione enarrāda aberrant,
sequēs sermo ostendet, qui eadem methodo qua in duobus proximè præcedētib; libris usus
sum, post perfunctoriam hanc cerebri descriptionem, ipsius partes seorsum singulas unā cum
omni-

Thome, Sco-
ti, Alberti,
& eius cohors
scriptorum
de cerebri uen-
triculis opi-
nio.